

Urkraft

Kunskap som ger kraft

Varje år arrangerar småbrukarnätverket CLOC/La Vía Campesina en ledarskapskola för kvinnor i Latinamerika. Målet är att stärka kvinnornas roll i organisationerna och deras röster i debatterna. Maria del Socorro är en av dem som tack vare skolan fått en central position i sin lokala organisation. Idag arbetar hon för att andra kvinnor ska få samma chans.

Text & foto: Linnea Fehrm

COLOMBIA. På avstånd ser de ut som bredkammade testar på en tunnhårig skalle. Raderna av potatisplantor dominerar sedan ett halvsekel de bördiga slätterna på Cauca-dalens kullar i västra Colombia. De sköts av stora markägare, som hyr ut delar av sin mark till traktens småbrukare.

– När jag växte upp hyrde mina föräldrar åkermark för att odla potatis och sälja, precis som de flesta gjorde från vår region, säger Maria del Socorro, 34, som bor i Cauca provinshuvudstad Popayán.

Som ung ville Maria del Socorro studera till arkitekt, men pengarna räckte inte till för att avsluta utbildningen och istället beslutade hon sig för att starta ett mejeri. Samma år, 2012, ingick Colombia ett frihandelsavtal med USA. Under avtalets första nio månader ökade importen av mjölkprodukter från USA till Colombia med 79 procent, och de lokala producenterna fick allt svårare att sälja sina produkter. I den vevan blev Maria del Socorro bjuden till en konferens som arrangerades av den colombianska småbrukarrörelsen Fensuagro. Konferensen innehöll diskussioner kring bland annat småbrukares rätt till sin egen mark och konsekvenserna av frihandelsavtalet. Plötsligt fick Marias livserfarenheter ett politiskt sammanhang.

Maria del Socorro utanför Fensuagros huvudkontor i Bogotá.

Fakta

Fensuagro

Småbrukarorganisationen Fensuagro är en del av det internationella småbrukarnätverket CLOC/La Via Campesina. Organisationen är en av Latinamerikagruppernas samarbetsorganisationer.

CLOC/La Via Campesina har som krav att 50 procent av deltagarna vid seminarier, utbildningar och internationella aktiviteter ska vara kvinnor.

Latinamerikagrupperna bidrar till finansieringen av ledarskapsskolorna.

STÖD

Du kan också bidra till CLOC/LVCs arbete för jämställdhet! Sätt in en gåva på Pg: 901017-4

– Jag hade alltid varit rädd för att prata inför folk. Men då kunde jag inte hålla tyst. Diskussionerna om den globala kapitalismen och dess orättvisor påverkade mig väldigt mycket.

Maria bestämde sig genast för att bli aktiv i

Fensuagros arbete för markrättigheter och matsuveränitet; det vill säga rätten att producera sin egen mat. Landsbygdskvinnornas situation brinner hon särskilt för. Hon menar att det är kvinnor som traditionellt bär på kunskaperna om småskaligt jordbruk, och att det kvinnliga deltagandet därför är nödvändigt i kampen för matsuveränitet.

– På en typisk bondgård i Colombia är det mannen som ansvarar för den kommersiella odlingen, den som ger inkomst. Kvinnan är den som ansvarar för att odla mat åt familjen och lokalsamhället.

Av samma anledning har livsmedelsindustrins glo-

balisering och liberalisering inneburit nackdelar främst för landsbygdens kvinnor. När småskaliga, traditionella, jordbruk ersätts med stora, kommersiella monokulturer är det kvinnornas kunskaper som går förlorade. Det är kvinnorna som först måste hitta en ny sysselsättning.

Idag är Maria ansvarig för Fensuagros jämställdhetsarbete och en av dem som varje år organiserar CLOC/La Via Campesinas andinska skola för kvinnligt ledarskap. Skolan har varit verksam sedan 2012 och tar upp frågor som ekonomi och klassteori utifrån ett genusperspektiv. Målet är att göra småbrukarorganisationernas kvinnliga medlemmar till aktiva politiska aktörer.

Tack vare skolan för kvinnligt ledarskap har Fensuagros styrelse gått från ett mycket lågt kvinnligt deltagande till en 30-procentig andel kvinnor. Men inom många småbrukarorganisationer lever föreställningen att ”kvinnor bara passar för administrativa uppgifter” och ”att jämställdhetsfrågor endast berör de – kvinnor – som arbetar med jämställdhetsplanen” fortfarande kvar.

Gamla föreställningar om kvinnans roll i familjen medför även utmaningar under själva ledarskapsskolan.

– När vi har seminarier om lantbruksarbete kan det till exempel hända att de kvinnliga deltagarna säger att ”min make tillåter mig inte att delta i sånt här, det är hans område”.

En av strategierna för att nå ut till kvinnorna är därför att även bjuda in makarna till vissa seminarier. Under dessa diskuteras hur hela familjen kan samarbeta i arbetet för matsuveränitet och frågor som patriarkala strukturer och könsbaserat våld lyfts upp.

Maria har själv växt upp i ett hem där våld förekommit. Hennes föräldrars äktenskap grundades inte på kärlek utan var resultatet av en uppgörelse mellan familjerna. För Marias mamma kom relationen att präglas av fysisk misshandel. Maria berättar att det hon såg som barn ger henne motivation i arbetet med CLOC/La Via Campesinas skola för kvinnligt ledarskap.

– När mamma efter många års misshandel konfronterade machismon i vårt hem stärkte det också mig. Jag kände redan som barn att jag aldrig skulle komma att underordna mig någon. Min mamma lärde mig att jag måste skapa ekonomisk självständighet för att sedan bygga en jämställd relation.

I dagens politiska klimat, i vilken latinamerikansk mark alltmer säljs ut till multinationella företag, är kvinnornas deltagande i samhällsdebatten viktigare än någonsin, menar Maria.

– Ledarskapsskolan lär kvinnorna att hantera det offentliga rummet, att ta plats. Utbildningen öppnar dörrarna och ger deltagarna verktyg att fortsätta arbeta och kämpa för markrättigheter och matsuveränitet. **R**